

KODEKS PONAŠANJA RZB GRUPACIJE

Kodeks ponašanja RZB grupacije (CoC) pruža pomoć zaposlenicima RZB Grupacije u pogledu sljedećih pitanja:

- 1 Da li poznajem osnovne vrijednosti Raiffeisena?
- 2 Jesu li koraci koje namjeravam poduzeti zakoniti i u skladu sa politikom RZB grupacije?
- 3 Čini li mi se moja odluka ispravnom?
- 4 Mogu li je opravdati u RZB grupaciji ili pred ovlaštenim osobama koje su nadležne za rješavanje pitanja vezanih za RZB Grupaciju?
- 5 Mogu li obrazložiti svoje postupanje i odbraniti ga ako me neko kasnije pita?

Nijedan kodeksa ponašanja ne može predvidjeti reakcije na svaku situaciju niti bi to trebala biti njegova namjena. RZB grupacija se oslanja na pretpostavku da će svako od nas donijeti promišljenu odluku po pitanju toga šta je ispravno i prikladno u svakoj situaciji.

Ukoliko imate pitanja koja se odnose na primjenu Kodeksa ponašanja ili ukoliko niste sigurni u vezi sa direktnim ili indirektnim posljedicama transakcije na ciljeve koje bi RZB grupacija željela da postigne u skladu sa svojom etičkom politikom, trebali biste potražiti savjet od svojih linijskih rukovodilaca ili Compliance odjeljenja.

1 OSNOVNE ČINJENICE

1.1 Osnovne vrijednosti Raiffeisen Grupacije

Raiffiesen BANK dd Bosna i Hercegovina i svi njeni direktni i indirektni supsidijari u Bosni i Hercegovini uključujući i Raiffeisen Leasing doo Sarajevo (u daljem tekstu Raiffeisen Grupa u BIH) su članice RZB Grupacije koje su sastavni dio austrijske Raiffeisen bankarske grupacije. Osnovni principi upravljanja ovom grupacijom imaju svoje korjene u idejama F.W.Raiffeisena koji je smatrao da bi sve ekonomske aktivnosti trebale temeljiti na društvenoj solidarnosti, samopomoći i održivosti.

RZB i njene članice (RZB Grupacija) kojima pripada i Raiffeisen Grupa u BIH su glavni ekonomski faktori kako u Austriji tako i u mnogim drugim zemljama u kojima posluju. Zalažemo se za održivo korporativno upravljanje i društvenu odgovornost koja je s tim povezana. Našu ulogu u poslovnom svijetu karakteriše odgovornost kako prema našim klijentima, zaposlenicima i dioničarima tako i prema društvu u cjelini.

Kodeks ponašanje definiše osnovne vrijednosti naše banke i predstavlja osnov za poslovnu kulturu koja je usklađena sa zakonom i zasniva se na etičkim principima. Kodeks obezbjeđuje da naše ponašanje u pogledu poslovanja i etičkih pitanja bude u skladu sa najvišim standardima zasnovanim na sljedećim vrijednostima:

- Usredotočenost na klijenta
- Profesionalizam
- Kvalitet

- Uzajamno poštovanje
- Inicijativa
- Timski rad
- Poštenje

Ovo podrazumjeva dobro korporativno upravljanje.

Usklađenost sa ovim vrijednostima takođe ima za cilj održavanje i poboljšanje ugleda cijele RZB grupacije.

1.2 Ciljna grupa

Odredbe Kodeksa ponašanja RZB Grupacije primjenjuju se u cjelini na sve zaposlenike RZB Grupacije i isti ih trebaju poštivati.

Stoga se Kodeks ponašanja RZB Grupacije odnosi na sve zaposlenike Grupacije u inostranstvu, supsidijarna lica koja direktno ili indirektno kontroliše RZB te kompanije u kojima RZB ima većinski udio. Pored toga, sva treća lica koja nastupaju za RZB Grupaciju ili u njeno ime moraju poštivati odredbe Kodeksa ponašanja RZB Grupacije.

1.3 Poštivanje Kodeksa ponašanja RZB grupacije

Kodeks ponašanja RZB Grupacije su obvezujuća pravila kojim se reguliše svakodnevno poslovanje. Težnja za zaradom ne može opravdati kršenje zakona ili Kodeksa ponašanja RZB Grupacije

Ne ulazimo u poslovne transakcije koje se mogu ostvariti samo kršenjem određenih pravila (bilo činjenjem ili nečinjenjem). Ni činjenica da se takvom praksom služe konkurenti ili ostali učesnici na tržištu ne može poslužiti kao izgovor.

1.4 Lokalni zakoni i standardi RZB grupacije

Mi poštujemo zakone, propise i pravila zemlje u kojoj poslujemo.

Težimo da u izvršavanju naših poslovnih aktivnosti poštujemo najviše moguće standarde. Ako lokalni zakon i Kodeks ponašanja RZB Grupacije predviđaju različita pravila, primjenjivaće se strožija pravila.

1.5 Nadležnost

Konačnu odgovornost za jedinstvenu i globalnu primjenu Kodeksa ponašanje ima Uprava RZB-a. Direktor Compliance na nivou RZB Grupacije ima operativnu odgovornost za cjelovito uvođenje, sprovođenje i primjenu u svim jedinicama RZB Grupacije širom svijeta (tačka 1.2). Rukovodioci u RZB grupaciji su zaduženi za primjenu i pridržavanje Kodeksa ponašanja u njihovim područjima odgovornosti. Svi rukovodioci uključujući članove uprave dužni su ostalima služiti kao uzor.

1.6 Primjena

Kodeks ponašanja čini sastavni dio opširnog Compliance priručnika RZB Grupacije. Ovaj Priručnik potvrđuje osnovne principe koji su navedeni u Kodeksu ponašanja i daje detaljne informacije o njegovoj primjeni u praksi i svakodnevnom poslovanju. Priručnik se

treba proučiti po pitanju principa i poštivati u skladu sa primjenjivim Kodeksom ponašanja. Ukoliko imate nedoumica, zatražite savjet od svog Compliance oficira.

Pored toga, potrebno je da se prilikom primjene Kodeksa ponašanja ima u vidu svaki rizik narušavanja našeg ugleda. Prilikom donošenja svih odluka zaposlenici moraju uzeti u obzir potencijalni rizik ugrožavanja reputacije koje može nastati iz određene transakcije.

1.7 Obaveza prijavljivanja prekršaja

Ako zaposlenici saznaju da je došlo do značajnog kršenja Kodeksa ponašanja, isti moraju odmah uputiti prijavu linijskom rukovodiocu, lokalnom Compliance oficiru ili direktoru Compliance-a na nivou grupacije. Zaposlenici mogu i anonimno prijaviti kršenja Compliance oficiru. Sa svim prijavama postupat će se povjerljivo. Uvjeravamo svakog zaposlenika da njegova karijera neće biti ugrožena zbog prijava koje su izvršene u poštenoj namjeri.

Kršenje se može prijaviti putem bilo kojeg oblika komunikacije uključujući anonimne pisane prijave.

1.8 Sankcije u slučaju kršenja Kodeksa ponašanja RZB

Kodeks ponašanja čini sastavni dio opštih uslova zapošljavanja. Stoga svako kršenje Kodeksa ponašanja povlači posljedice prema zakonu o radu i može se sankcionisati disciplinskim mjerama, uključujući čak i prestanak radnog odnosa bez otkaznog roka.

2 RADNO MJESTO I RADNE KOLEGE

2.1 Uzajamno poštivanje, poštenje i savjesnost

Cijenimo mišljenje drugih kao i njihovo lično dostojanstvo, privatnost i lična prava. Ne tolerišemo nikakvu vrstu diskriminacije i uznemiravanja, npr. zbog nečije nacionalnosti, kulture, religije, boje kože, spola, seksualne opredjeljenosti, starosti ili fizičkog nedostatka. Zapošljavanje, unapređenje i ocjenjivanje zaposlenika bazira se isključivo na kriterijima rezultata rada, kao što su ostvarivanje dogovorenih ciljeva ili profesionalno iskustvo. Politika nagrađivanja primjenjuje međunarodne standarde i podržava poslovne strategije, interese i vrijednosti kao i dugoročne ciljeve društva. Principi kompenzacije podrazumijevaju mjere za izbjegavanje sukoba interesa. Zaposlenicima je strogo zabranjeno da koriste bilo koju vrstu ličnih strategija zaštite od rizika ili osiguranje za zaštitu nagrade za rad ili zaštitu od odgovornosti kojima se neutralizuju efekti usklađenosti rizika koji je nalaze u ugovorima o nagrađivanju za rad.

2.2 Lična odgovornost rukovodilaca i zaposlenika

Svi zaposlenici organizacije moraju postupati odgovorno i ne smiju se upustiti u neadekvatno ponašanje bilo koje vrste. Rukovodioci svojim ponašanjem moraju biti primjer svojim zaposlenicima. Vršenje ove obaveze služi zaštiti i bezbjednosti banke, njenih zaposlenika i klijenata.

Iz tog razloga sljedeće obaveze kontrole moraju se izvršavati s dužnom pažnjom:

- a) princip četiri oka
- b) identifikacija
- c) postupanje u skladu sa ovlaštenjima za zastupanje

- d) provjera tačnosti i vjerodostojnosti dostavljene dokumentacije
- e) poštivanje pravila o limitima
- f) postupanje u skladu sa (ličnim) nadležnostima

U vezi sa pismenom korespondencijom, pogotovo ako se radi prema izlaznoj korespondenciji, ovlaštene potpisnici moraju biti svjesni svojih odgovornosti i posljedica prilikom potpisivanja ove dokumentacije.

2.3 Sukob interesa

Svi zaposlenici moraju obezbijediti da njihovi lični interesi ne dolaze u sukob sa njihovim dužnostima prema RZB Grupaciji ili prema klijentima. Sukob interesa može nastati iz bliskih (ličnih) odnosa između zaposlenika i klijenata, predstavnika poslovnih partnera ili drugih zaposlenika. Potencijalni sukob interesa naročito može nastati u vezi sa poklonima, pozivima, dodjeljivanja ugovora i transakcija finansijskim instrumentima. Sukobi interesa također mogu biti povezani sa korupcijom, prevarom i zloupotrebom tržišta. Takvi sukobi se moraju prijaviti Compliance oficiru koji će zatim odlučiti da li sukob zaista postoji i koje mjere treba poduzeti.

2.4 Zaštita podataka

Vodimo računa i posvećujemo dužnu pažnju primanju, obradi i čuvanju informacija (finansijskih podataka, tehničkih podataka, operativnih podataka, informacija o klijentima, službenim zabilješkama, itd.). U tom pogledu, primjenjujemo navedene procedure i standarde sigurnosti podataka kojima se sprečava neovlašten pristup, mijenjanje i uništavanje takvih informacija.

3 MITO I KORUPCIJA

3.1 Mito

Ne dozvoljavamo nikakav oblik mita i korupcije. Ne primamo niti dajemo darove i druge oblike koristi ("znak pažnje") bez obzira da li osoba koja nudi ili traži takvu vrstu koristi radi u državnom ili privatnom sektoru.

3.2 Novčani darovi

Zaposlenici i druge osobe koje rade za RZB Grupaciju ne smiju davati novčane darove. Novčani dar je mala suma novca koja se daje službenim osobama kako bi se dobila ili ubrzala usluga koju bi ti službenici morali pružiti po zakonu (npr. za pasošku kontrolu, carinjenje robe).

Izuzeci su dozvoljeni samo ako je ugroženo nešto što ima veću pravnu zaštitu, kao što je život ili tjelesni integritet ili ako je osoba u neposrednoj opasnosti i jedini način da se izbjegne ta opasnost jeste davanje novčanog dara

3.3 Direktno i indirektno podmićivanje od strane trećih lica

Veliki značaj pridajemo pažljivom i smišljenom odabiru naših poslovnih zastupnika, savjetnika, posrednika i svih ostalih trećih lica koja posluju u ime RZB Grupacije. Takođe vodimo računa da ta treća lica ne daju niti primaju kakav oblik mita ili novčanih darova u okviru poslovnih odnosa sa RZB grupacijom.

3.4 Pokloni i pozivnice

Razmjena skromnih poklona i pozivnica može biti društveno prihvatljiv dio uspješnih poslovnih odnosa. Međutim, primanje i davanje poklona i pozivnica može imati nedozvoljen uticaj na poslovni odnos. U principu prihvatanje i davanje novčanih darova je zabranjeno. Za sve ostale poklone i pozive važe stroga pravila.

3.5 Prilozi političkim strankama i politički eksponiranim osobama

Uprava RZB-a može odobriti davanje priloga političkim strankama i politički eksponiranim osobama ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

1. prilozi nisu u suprotnosti sa zakonskim propisima;
2. prilozi su uobičajeni za tu zemlju;
3. prilozi nisu takve vrste da mogu imati nedozvoljene posljedice.

Takvi prilozi se moraju davati transparentno, u dogovoru sa Complianceom Grupacije.

3.6 Troškovi/račun troškova, donacije, dobrotvorne prilazi i sponzorisanje

Prilozi u vidu troškova, donacija, dobrotvornih priloga i sponzorisanja ne mogu se davati sa ciljem zaobilaženja smjernica koje se odnose na primanje i davanje poklona, mita, podmićivanje, priloga za političke stranke i politički eksponirane osobe

4 POSLOVANJE SA KLIJENTIMA I POSLOVNIM PARTNERIMA

4.1 Pružanje usluga klijentima

RZB Grupacija je posvećena prepoznatljivoj kulturi pružanja usluga klijentima na način da se konstantno teži prevazići njegova očekivanja. Klijentu ćemo pružiti same onu uslugu ili proizvod za koji imamo relevantne dozvole, ekspertize i potrebne funkcije podrške/spobobnost. Uvijek ćemo pružati usluge najbolje što možemo u interesu naših klijenata. Kada dajemo preporuke moramo osigurati da su one poštene i objektivne te da su klijenti na odgovarajući način obaviješteni o riziku. Lažno reklamiranje ili reklamiranje koje navodi na pogrešne zaključke nije prihvatljivo.

4.2 Povjerljivost

RZB Grupacija ima obavezu da informacije o klijenata tretira kao strogo povjerljive. U načelu, trećim licima ne prenosimo podatke o klijentima. Izuzeci su dozvoljeni samo ako je klijent dao prethodnu pismenu saglasnost ili ako moramo pružiti informacije nadzornim tijelima i ovlaštenim istražnim organima.

4.3 Upoznajte svog klijenta

Poznavanjem naših klijenata, njihove reputacije, položaja i prirode njihovih poslovnih aktivnosti namjeravamo da pružimo usluge najvišeg kvaliteta. Poštujući ciljeve investiranja naših klijenata i njihove odluke, takođe vodimo računa da ne budemo umiješani ni u kakve nelegalne poslovne aktivnosti kao što su finansiranje terorizma, pranje novca ili prevara. Stalno vršimo sva moguća ispitivanja i provjere kako bismo otkrili porijeklo sredstava naših klijenata i identifikovali bilo kakve sumnjive aktivnosti.

4.4 Pranje novca

Finansijske i kreditne institucije mogu se zloupotrijebiti kao kanali za "pranje" sredstava od kriminalnih aktivnosti i prikrivanje njihovog nezakonitog porijekla, te ponovo unošenje tih sredstava u redovne sisteme poslovanja. Takve aktivnosti podrivaju integritet banke, štete njenoj reputaciji i mogu je izložiti strogim sankcijama. RZB Grupacija podržava međunarodne napore protiv pranja novca i poduzima izuzetno stroge mjere opreza i zaštitne mjere.

5 ZLOUPOTREBA TRŽIŠTA

5.1 Trgovanje na osnovu povlaštenih informacija

Ova vrsta trgovanja uključuje neprimjereno korišćenje neobjavljenih informacija zbog lične dobiti ili dobiti treće strane u poslovanju sa vrijednosnim papirima. Takvo trgovanje predstavlja krivično djelo i nosi direktne posljedice prema krivičnom zakonu kao i disciplinske posljedice.

5.2 Poštena konkurencija

Zloupotreba položaja profesionalnog učesnika na tržištu odražava se na povjerenje u funkcionisanje tržišta kapitala i ima ozbiljne posljedice za RZB Grupaciju odnosno svakog zaposlenika koji je uključen u takve aktivnosti. U borbi za tržišni udio traži se i poštenje. Ne sklapamo nikakav nedopušten usmeni dogovor i postupamo po pravilima lojalne konkurencije i međunarodnim pravilima koja regulišu ponašanje na tržištu (MiFID).

6 RAČUNOVODSTVO I FINANSIJE

6.1 Računovodstvo i izvještavanje

Prilikom donošenja odluka RZB Grupacija se oslanja na tačnost i ispravnost računovodstvenih izvještaja. U vezi s tim, od izuzetne je važnosti da se sigurnosni podaci, podaci o zaposlenicima, računovodstveni i finansijski podaci tretiraju povjerljivo. Sve poslovne transakcije moraju biti zavedene u našim knjigama u skladu sa navedenim procedurama i principima provjere i opšteprihvaćenim računovodstvenim principima. Ta evidencija treba da sadrži sve potrebne informacije o datoj transakciji.

6.2 Dužnost otkrivanja informacija

RZB Grupacija je dužna da u svojoj komunikaciji blagovremeno dostavlja tačne, razumljive, objektivne i potpune podatke. Ovo spada u naše dužnosti otkrivanja informacija nadzornim tijelima i javnosti. Objavljivanje finansijskih podataka vrši se u skladu sa trenutno važećim standardima u datoj djelatnosti.

6.3 Saradnja sa nadzornim tijelima

Obavezujemo se da ćemo voditi računa da naš odnos sa nadzornim tijelima koji su relevantni za RZB Grupaciju bude otvoren, transparentan i kooperativan. Naš je cilj razvijanje odnosa zasnovanog na povjerenju između RZB Grupacije i nadležnih tijela.

7 OSJETLJIVA POSLOVNA PODRUČJA

7.1 Ljudska prava

RZB Grupacija neće na sebe preuzeti ni direktno ni indirektno finansiranje bilo kakvih transakcija, projekata ili strana koje su uključene ili su bile uključene u korištenje prisilnog rada (uključujući i rad dužnika za povjerioca radi otplate duga) ili dječiji rad ili

- kršenje Evropske konvencije o ljudskim pravima;
- kršenje obaveza po zakonu o radu i socijalnom pravu koje je uspostavila data zemlja;
- kršenje važećih propisa izdatih od strane međunarodnih organizacija uključujući bez ograničenja odgovarajuće Konvencije UN-a ili
- kršenje prava lokalnog stanovništva ili autohtonih naroda.

RZB Grupacija ne učestvuje u poslovima u kojima se proizvodi mogu koristiti za suzbijanje demonstracija, političkih nemira ili druga kršenja ljudskih prava. Ovo se posebno odnosi na zemlje u kojima vladaju ili se mogu očekivati politički nemiri, vojni sukobi ili druge vrste kršenja ljudskih prava.

7.2 Okolina

Finansiranje ili učestvovanja u transakcijama i/ili projektima koji su dugoročno rizični po životnu sredinu, na primjer, uništavanje šuma ili zagađenje životne sredine i voda nije u skladu sa poslovnom politikom RZB Grupacije.

Prilikom donošenja bilo kakve odluke zaposlenik mora imati na umu potencijalni rizik od štete koja se može nanijeti reputaciji RZB Grupacije koja može biti prouzrokovana bilo kakvom transakcijom ili projektom koji mogu imati nepovoljan efekat na životnu sredinu. Nadalje, trebalo bi povesti računa i obezbijediti da preduzeće koje prima finansiranje koristi sredstva u skladu sa

- lokalnim odredbama o zaštiti životne sredine,
- odredbama Evropske unije o zaštiti životne sredine,
- Međunarodnim konvencijama o zaštiti životne sredine

koje su obavezujuće.

Ukoliko niste sigurni u vezi sa direktnim ili indirektnim efektima transakcije na ciljeve koje bi RZB Grupacija željela da postigne u skladu sa svojom politikom o životnoj sredini trebali biste potražiti savjet od svog Compliance oficira.

7.3 Atomska snaga

RZB Grupa ne sudjeluje u izgradnji nuklearnih elektrana niti posluje sa nuklearnim elektranama. Nedavni događaji pokazuju kako trenutno nije moguće efikasno upravljati negativnim posljedicama koje nuklearne elektrane imaju u odnosu na okoliš i ljude.

7.4 Ratni materijali

RZB Grupacija ne učestvuje u poslovima koji su povezani sa ratnim oružjem ili vojnom opremom (uključujući i opremu koja se koristi za internu represiju ili agresiju na druge zemlje) sa zemljama u kojima vladaju ili se očekuju vojni sukobi ili politički nemiri.

RZB Grupacija ne investira u društva koja proizvode vojnu opremu ili naoružanje.

7.5 Trgovinsko ograničenje i sankcije

RZB Grupacija poštuje sve važeće finansijske sankcije i embarga. Za posebno osjetljive slučajeve mogu se primjenjivati strožija pravila, na primjer, za poslovanje sa Iranom ili Sjevernom Korejom.

7.6 Poslovanje sa industrijom igara na sreću

Poslovanje sa društvima u oblasti igara na sreću dozvoljeno je samo ako je zagarantovano da neće biti kršenja važećih zakonskih propisa. Posebnu pažnju treba obratiti na primjenljivost propisa i dozvola drugih zemalja.

7.7 Nedozvoljeni poslovni odnos

RZB Grupacija ne održava nikakve odnose sa fiktivnim bankama.